

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Т.в.р. Голови приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету

Оксана ПЕТРЕНКО

«27» березня 2025 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ВЗ ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО ТА РЕМЕСЛА**

**для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на основі НРК6, НРК7 та для вступників, які не менше року
здобувають ступінь бакалавра**

Схвалено вченою радою художньо-педагогічного факультету
Протокол № 3 від «18» березня 2025 р.

Голова вченої ради
художньо-педагогічного факультету _____ Наталія ДЗЮБИШИНА

Схвалено навчально-методичною комісією художньо-педагогічного факультету
Протокол № 3 від «17» березня 2025 р.

Голова навчально-методичної комісії
художньо-педагогічного факультету _____ Сергій РАБЧЕНЮК

Голова фахової атестаційної комісії _____ Наталія ДЗЮБИШИНА

Укладачі: Олександр СТАШУК
Микола ГАНЖА

Програма фахового іспиту зі спеціальності В3 Декоративне мистецтво та ремесла для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі НРК6, НРК7 та для вступників, які не менше року здобувають ступінь бакалавра/
О.А. Сташук, М.В.Ганжа. Рівне: РДГУ, 2025. 9 с.

Розробники:

О.А.Сташук кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука.

М.В. Ганжа кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука.

Рецензент: **О.А.Гудовсек** кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету

Програма фахового іспиту зі спеціальності В3 Декоративне мистецтво та ремесла для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі НРК6, НРК7 та для вступників, які не менше року здобувають ступінь бакалавра, призначена на допомогу вступникам, в якій визначені вимоги до рівня підготовки вступників, запропоновані завдання, призначені для виявлення їх творчих здібностей. Охарактеризовані критерії оцінки завдань, рекомендовані літературні джерела.

Розглянуто на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука. (Протокол № 3 від 14 березня 2025 р.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Вимоги до рівня підготовки вступників.....	4
Порядок проведення фахового іспиту.....	5
Зміст фахового іспиту.....	6
Список рекомендованої літератури	8
Інформаційний ресурс	9

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Правові підстави. Модернізаційні зміни, що відбуваються в українській освіті у зв'язку з євроінтеграційними процесами, суспільно-політичними подіями у державі, прийняттям та оновленням змісту низки нормативно-правових документів з питань освіти і виховання (Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Проектів стандартів вищої освіти, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, та ін.) зумовлюють необхідність перегляду формування професійної компетентності майбутнього художника, спроможного реалізувати на практиці завдання художньо-естетичного-виховання підростаючого покоління.

Програму фахового іспиту укладено відповідно до завдань середньої та вищої освіти, задекларованих у зазначених вище нормативно-правових документах, та відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. за № 266» для комплексної оперативної оцінки знань, умінь і навичок вступників на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю В3 Декоративне мистецтво та ремесла на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра та для вступників, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра.

Відповідно до вимог Стандарту вищої освіти вступники, окрім загальних компетентностей, повинні володіти здатністю формувати художню концепцію, вивчення, узагальнення і впровадження в художньо-творчий процес інновацій та новітніх технологій декоративно-прикладного мистецтва, мислення цілісним художнім образом, вільного володіння образотворчими засобами вираження, розуміння і сприйняття явищ культури та мистецтва, а також вирішення професійних завдань крізь призму категорій естетики.

Метою фахового іспиту за спеціальністю Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація є перевірка рівня фахової компетентності вступників у межах освітньо-професійної програми молодшого спеціаліста відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Проекту стандарту вищої освіти, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Фахове випробування проводиться з метою виявлення рівня умінь та навичок з історії декоративно-прикладного мистецтва: вступник має засвідчити теоретичну мистецьку підготовку з різноманітних питань історії декоративно-прикладного мистецтва, рівень набутих художніх здібностей при створенні декоративної орнаментальної композиції.

Вимоги до рівня підготовки вступників

Вступник повинен знати:

1. Основні державні нормативні документи, що визначають зміст освіти та мистецтва, а також основні тенденції розвитку вітчизняного та зарубіжного образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.
2. Зміст основних класичних стилів та сучасних напрямів розвитку декоративно-прикладного мистецтва й мистецтвознавчої науки.
3. Правила, прийоми та методи творчо-мистецького відтворення об'єктів і явищ навколишнього середовища у вигляді художнього образу, а також найбільшої соціокультурної цінності – людини.
4. Традиційні, інноваційні та освітні форми, методи і засоби здійснення освітнього

процесу в галузі декоративно-прикладного мистецтва.

5. Шляхи та правила реалізації художньо-естетичних потенціалів, практики творчо-виставкової та мистецько-просвітницької діяльності.

Вступник повинен уміти:

1. Практично застосовувати базові знання з теорії мистецтв, використовувати їх при створенні художніх образів згідно правил і закономірностей композиційної побудови, використовуючи образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову.

2. Оперувати професійною термінологією, демонструвати здатність критично мислити, здатність до узагальнення, аналізу і синтезу у професійній діяльності в галузі декоративно-прикладного мистецтва.

3. Демонструвати високий практичний рівень професійного керування освітнім процесом, а також володіння різноманітними художніми техніками та технологіями.

4. Здійснювати пошук, збір, систематизацію, нагромадження інформації освітнього та мистецтвознавчого характеру, у тому числі й з допомогою сучасних інформаційних технологій.

5. Тракувати формотворчі засоби образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

Порядок проведення фахового іспиту.

Фахове випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією Рівненського державного гуманітарного університету.

Допуск до іспиту вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань, аркуша формату А4 та документа, що засвідчує особу (паспорт). Матеріал – графічні приладдя та матеріали (на вибір вступника).

Фахове випробування проводиться в усній формі, що передбачає надання відповідей на питання екзаменаційних білетів. Питання №3 у кожному білеті передбачає створення ескізу стрічкової орнаментальної композиції (на основі рослинних мотивів). Екзаменаційні білети складаються відповідно до даної програми, друкуються на спеціальних бланках за встановленим зразком та затверджуються головою приймальної комісії Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконуючи запропоновані теоретичні завдання, вступник виявляє знання з широкого кола питань історії та теорії мистецтв, здатність аналітичного трактування мистецьких явищ та окремих творів мистецтва, має пояснити сутність, особливості та значення різних видів мистецтв, орієнтуватись у складному світі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, оперувати назвами та термінами, відрізняти правдиве мистецтво від фальші.

Також вступник виявляє уміння та навички композиційної побудови графічного зображення, уміння бачити та відтворювати як окремі деталі, так і узагальнювати, досягати цільності та цілісності зображення.

Під час фахового іспиту вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань. Натомість вступнику не дозволяється користуватися сторонніми джерелами інформації (електронними, друкованими, рукописними, а також альбомами, ілюстраціями тощо) та порушувати процедуру проходження творчого конкурсу, що може бути причиною для відсторонення вступника.

Вступник особисто підписує запропоноване вирішення орнаментальної композиції на аркуші формату А4. Підписами голови та екзаменаторами фахової атестаційної комісії виконані завдання підтверджуються.

Стрічкова орнаментальна композиція виконується на основі знання основних закономірностей композиційної побудови:

1. Композиція як одна із фахових дисциплін підготовки художника декоративно-прикладного мистецтва.
2. Орнаментальна композиція, її види та особливості.
3. Теоретичні основи побудови орнаментальної художньої композиції.
4. Фронтальна двовимірна художня композиція.
5. Об'ємна трьохвимірна художня композиція.
6. Використання законів композиції у творі декоративно-прикладного мистецтва.
7. Компоненти та засоби художньої композиції.
8. Форма як представлення (подача) образотворчого матеріалу та як формат твору.
9. Використання законів композиції у декоративному мистецтві.
10. Кольорова та тонова пляма (основна і другорядна) в художній композиції.
11. Колір та колорит як одні з основних компонентів композиції художнього твору.
12. Світло та світлотіньові відтінки, їх значення в побудові композиції художнього твору.
13. Різноманітні види фактури, їх властивості та можливості використання в побудові композиції художнього твору.
14. Композиційний центр в художньому творі, його важливість та основні засоби виявлення.
15. Статика та динаміка як одні із основних композиційних засобів художнього вираження.
16. Симетрія та асиметрія в композиції художнього твору.
17. Ритм в образотворчому та декоративно-прикладному мистецтві, засоби його використання.
18. Контраст як співставлення за розмірами, спрямуванням, кольором тощо, його використання в композиції художнього твору.
19. Підпорядкування компонентів композиції та композиційних засобів ідейному задуму твору.
20. Композиційна спів розмірність та поєднання усіх частин композиції між собою.
21. Цілісність як неподільність, взаємозв'язок і узгодження усіх елементів композиції.
22. Пропорції. «Золотий» перетин.
23. Композиційні засоби відтворення ідейності в творі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.
24. Композиційні засоби відтворення виразності та довершеності художнього твору.
25. Горизонтальні та вертикальні спрямування та їх використання при побудові композиції.
26. Смыслові та асоціативні композиційні вирішення.
27. Композиційні принципи у природі, приклади їх використання у творчості.
28. Формат твору як композиційне явище.
29. Просторова глибина, елементи її відтворення.
30. Особливості лінійно-конструктивної композиційної побудови художнього твору.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора.

При оцінюванні відповідей враховується рівень знань широкого кола питань з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, загальний рівень художньої підготовки, здатність виконати завдання на достатньо високому рівні.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються від 100 до 200 балів.

Таблиця відповідності рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання відповідей вступників під час фахового випробування

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Середній відповіді вступника визначаються розумінням окремих аспектів програмного матеріалу, але характеризується поверховістю та фрагментарністю, при цьому допускаються окремі неточності; у визначенні теоретичних мистецьких понять допускає помилки, не може їх належно класифікувати і узагальнити; не здатний враховувати і використовувати композиційні закономірності при ескізуванні	100-149	задовільно
Достатній відповіді вступника визначаються правильним і глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності; затрудняється дати мистецький аналіз різноманітних проблем образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва; при створенні художнього образу наявні ознаки недовершеності та невиразності	150-179	добре
Високий відповіді вступника визначаються глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу; вступник вільно володіє теоретичним матеріалом щодо різноманітних питань образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, впевнено і аргументовано наводить означення, вміло використовує термінологію; вільно оперує та використовує основні композиційні закономірності при створенні художнього образу	180-200	відмінно

За результатами проведеного фахового іспиту здійснюється оцінювання підготовленості умінь та навичок вступника, за результатами якого виставляється оцінка за шкалою 100-200 балів (з кроком в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Басанець Л.В. Художні техніки рисунка / Л.В. Басанець. Одеса: ОДПІ, 2002, 128 с.
2. Бурлака В.Г. Актуальне мистецтво на рубежі століть / В.Г. Бурлака // Пластичне мистецтво № 1. 2008. С. 10-17.
3. Запаско Я.П. Декоративно-ужиткове мистецтво. (Словник). Т.1. / Я.П.Запаско, І.В.Голод, В.І. Білик, Я.О. Кравченко, С.П. Лупій, В.Ф. Любченко, І.А. Мельник, О.О.Черновський, Р.Т. Шмагайло. Львів: Афіша, 2000. 364 с., 316 іл.
4. Запаско Я.П. Декоративно-ужиткове мистецтво. (Словник). Т.2. / Я.П.Запаско, І.В.Голод, В.І. Білик, Я.О. Кравченко, С.П. Лупій, В.Ф. Любченко, І.А. Мельник, О.О.Черновський, Р.Т. Шмагайло. Львів: Афіша, 2000. 400 с., 279 іл.
5. Захарчук-Чугай Р. Народне декоративне мистецтво Українського Полісся. Чорнобильщина. / Р.В.Захарчук-Чугай. Л.: Інститут народознавства НАН України. 2007, 336 с.
6. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках "великого стилю". / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. К.: Либідь, 2005, 280 с.
7. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти (навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів) / М.А. Кириченко, К.: Вища школа, 2002, 188 с.
8. Мельник А.М. Український живопис ХХ – ІХ ст.(альбом) / А.М. Мельник. К.: Галерея, 2007, 304 с.
9. Михайленко В.Є. Основи композиції / В.Є. Михайленко. К.: Каравела, 2004. 304 с.
10. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво.(Словник-довідник). / А.М.Пасічний. – Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2003, 216 с.
11. Придатко Т.В. Мистецтво України 1991-2003 / Т.В. Придатко, З.В. Чегусова, Т.Ю. Скларенко. К.: Мистецтво, 2003, 256 с.
12. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). / М.Р.Селівачов. К.: Редакція вісника «Ант іжин: ТОВ «Аспект – Поліграф», 2005. XVI, 400 с., іл.
13. Столярчук Б.Й. Митці Рівненщини. Енциклопедичний довідник. 2-е вид., допов. і перероб. Рівне, вид. О.Зень, 2011, 386 с.
14. Чегусова З.В. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен (альбом-каталог) / З.В. Чегусова. К.: Зат «Атлант ЮЕмСІ», 2002, 511 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2012/7/pedagogika/denisenko-bazik.pdf
2. http://hudozhnikam.ru/risovanie_golovi/13.html
3. <http://artsblog.com.ua/uroki-risovaniya-nabroski-i-zarisovki/urok-4-kak-risovat-nabroski-po-predstavleniyu.html>
4. uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Теорія_мистецтва
5. stud.com.ua/48611/etika_ta_estetika/zagalna_teoriya_mistetstva
6. stud.com.ua/48597/etika_ta.../teoriya_mistetstva_estetichnogo_vihovannya_shillera
7. uk.wikiquote.org/wiki/Категорія:Теорія_мистецтва
8. <www.visnik.org/pdf/v2017-04-02-hayevaya.pdf>
9. philosophy.karazin.ua/ua/.../alforova_program_teoriya_ta_istoriya_mystectva.pdf
wiki.kspu.kr.ua/.../ЛЕКЦІЯ_1._ВИДИ,_ЖАНРИ_І_ВИРАЗНІ_ЗАСОБИ_ОБРАЗОТ...
studme.com.ua/1040051413554/.../teoriya_istoriya_izobrazitelnogo_iskusstva